

Εκδοτικό Σημείωμα

Κωνσταντίνος Γ. Παπαγεωργίου

Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Πληροφορικής ΕΚΠΑ,

Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας

Το *Epistēmēs Metron Logos* είναι, κατά βάσιν, περιοδικό επιστημολογικού προσανατολισμού. Η επιστημολογία, βέβαια, είναι μια άγνωστη ακόμα επιστήμη – η αρμόδια επιστήμη που έχει ως αντικείμενό της *την ίδια την επιστήμη*, τη γνώση. Η ιστορική της σημασία όμως είναι αναμφισβήτητη: πολλά κλασικά ερωτήματα είναι επιστημολογικού ενδιαφέροντος και πολλές από της εμβληματικότερες μορφές των κλασικών φιλοσόφων αφιερώθηκαν σε τέτοιου τύπου γνωσεολογικές αναζητήσεις: ο Πλάτωνας, ο Σωκράτης, ο Αριστοτέλης, αλλά και ο Χιουμ και ο Φίχτε πολύ αργότερα, ή και ο Γκέτε του οποίου η επιστημολογία αποτελεί σήμερα μια *new age* τύπου προσέγγιση στον χώρο του δυσικού εμπειρισμού (γνωστού και ως *science*).

Πώς αντιλαμβανόμαστε ότι η επιστημολογία έχει περιθωριοποιηθεί;

Πολλοί από τους επιστήμονες και τους ερευνητές αρέσκονται να προσδιορίζουν την εμβέλεια, την εγκυρότητα και τη μεθοδολογία των επιστημονικών τους κλάδων, δηλαδή τελικά να εαυτο-προσδιορίζονται, σχεδόν αυθαίρετα, βάσει «εμπειρίας», συνήθειας ή παραδοχών των οποίων η εγκυρότητα δεν εξετάζεται σχεδόν ποτέ. Η επιστημολογία, ο πλέον αρμόδιος για αυτό το σκοπό κλάδος, δεν λαμβάνεται υπόψιν – και ίσως όχι άδικα μιας και οι κατέχοντες την επίσημη από το κράτος περγαμνή για την θεραπεία της τόσο σημαντικής αυτής επιστήμης, έχουν άλλες προτεραιότητες.

Έχει θέση η επιστημολογία στις μέρες μας;

Μήπως είναι απλά μια λίγο-πολύ περιττή νοητική άσκηση;

Κι όμως, κάθε φορά που ξεσπάει ένα σκάνδαλο ή που βγαίνει κάποια καινούργια έρευνα – ή, πολύ περισσότερο, κάποια νέα θεωρία – όλοι σπεύδουν να εκφέρουν άποψη για την «επιστημονικότητα» που το εκάστοτε ζήτημα διαθέτει. Από πού θα αντλήσει κάποιος κριτήρια για την επιστημονικότητα κάποιου θέματος εάν όχι από τον αρμόδιο κλάδο, ήτοι την επιστημολογία;

Ειδικά στον σύγχρονο κόσμο, η σημασία της επιστημολογίας είναι πιο ουσιαστική από ποτέ, ακριβώς επειδή πλέον υπάρχει αφενός μεν τόσο με-

γάλη εξειδίκευση και έχει φτάσει η «δεξιά να μην γνωρίζει τι ποιεί η αριστερά» και αφετέρου, επειδή οι τόσο και τόσο διαφορετικοί κλάδοι που έχουν προκύψει θα πρέπει να υπάγονται σε συστημικά κριτήρια για να υπάρχει κοινός παρονομαστής μεταξύ τους, όσο διαφορετικές και αν είναι. Κοινός παρονομαστής είναι η μεθοδολογία της επιστήμης.

Έτσι, όταν προκύπτουν ζητήματα, όπως το πρόσφατο με την Ένωση Ελλήνων Φυσικών και φυσικά την... επιστημονικότητά της, να μην αφήνεται ο καθένας να ομφαλοσκοπεί από την πλευρά του, αλλά να υπάρχουν κριτήρια εξωτερικά και ως εκ τούτου, και σε όποιο βαθμό αυτό γίνεται, «επιστημονικά».

Επαναλαμβάνω εδώ τη δέσμευση των ανθρώπων αυτού του περιοδικού να δώσουν στην επιστημολογία το κύρος και τη βαρύτητα που της αντιστοιχεί.

Ο Κωνσταντίνος Γ. Παπαγεωργίου, μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Πληροφορικής), Ερευνητής Εργαστηρίου Εφαρμοσμένης Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ, είναι διδάκτωρ Επιστημολογίας και Ηθικής Φιλοσοφίας (ΦΠΨ, ΕΚΠΑ), απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας Επιστήμης (ΕΚΠΑ), καθώς και της Σχολής Τεχνολογίας Τροφίμων (ΤΕΙΑ), με μεταπτυχιακές σπουδές στην Ιατρική Σχολή Αθηνών. Δραστηριοποιείται, επίσης, στον χώρο της ειδίκευσης (κοινωνιολογία / βιολογία), έχοντας να επιδείξει

πλούσιο συγγραφικό έργο στο χώρο της επιστημολογίας εν γένει (βιβλία, άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά), διαλέξεις, συμμετοχές σε συνέδρια. Σε σχέση με τις μελέτες του στο χώρο της ειδίκευσης έχει αναπτύξει την Άπω Μέθοδο (distalmethod.com). Μελέτησε μουσική με τον Δ. Ε. Λέκκα. Εργάζεται αρκετά χρόνια ως αναπληρωτής στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αλλά και σε ΙΕΚ. Δημοσιεύει εκτενώς και στον χώρο της αθλητικής επιστήμης. Τέλος, είναι ο συντονιστής της ομάδας εργασίας του Δ.Ε. Λέκκα και ο δημιουργός του Epistēmē Project (epistemeproject.org) και διευθυντής έκδοσης του επιστημονικού περιοδικού Epistēmēs Metron Logos.

kp@epistemeproject.org